

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 360/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Mudrákom, advokátska kancelária, Vajnorská 100/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd písomnou odpoveďou predsedu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. Spr. 2129/2018 z 21. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. januára 2018 (v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu a dodatočne v lehote do 10 dní v listinnej podobe, pozn.) doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) písomnou odpoveďou predsedu Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Spr. 2129/2018 z 21. decembra 2017 (ďalej len „odpoveď predsedu okresného súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v dedičskej veci po poručiťovi [REDAKOVANÉ] st., zomrelom 27. 3. 2014, je sťažovateľ ako jeho dedič (syn) účastníkom konania o dedičstve vedeného okresným súdom pod sp. zn. 1 D 237/2014 (ďalej aj „konanie o dedičstve“).

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti medzi inými uvádza:

«... Súčasťou dedičského konania je aj byt po poručiťovi nachádzajúci sa v dome na ulici [REDAKOVANÉ].

... Počas dedičského konania, ktoré trvá už vyše tri a pol roka, sťažovateľ 3 krát požiadal Okresný súd, aby predmetný byt zabezpečil a ustanovil naň správcu. Prvý návrh podal sťažovateľ dňa 6.10.2014... Okresný súd ho zamietol dňa 12.12.2014... voči čomu sťažovateľ podal odvolanie a dovolanie...

... Sťažovateľ podal druhý „Návrh na vykonanie neodkladných úkonov na zabezpečenie dedičstva“ dňa 24.4.2017... Okresný súd však tento návrh len zaslal na Najvyšší súd, kde bol v tom čase súdny spis... Do dnešného dna o ňom žiaden súd nerozhodol!

... Dňa 10.8.2017 sťažovateľ podal na Okresnom súde sťažnosť na prietahy rozhodnúť o jeho druhom návrhu na neodkladné opatrenie zabezpečiť dedičstvo... Dňa 24.8.2017 Okresný súd odpovedal tvrdením, že „Spisový materiál sa nachádza na Najvyššom súde, preto nemôžem posúdiť dôvodnosť Vašej sťažnosti“...

... Dňa 25.10.2017 sťažovateľ podal tretí „Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na zabezpečenie dedičstva.“... Dňa 22.11.2017 Okresný súd sťažovateľov návrh opäť zamietol... voči čomu dňa 11.12.2017 sťažovateľ podal odvolanie...

... Dňa 18.12.2017 sudkyňa okresného súdu ručne napísaným nariadením nariadila zaslať sťažovateľove odvolanie s výzvou na vyjadrenie druhej strane v konaní pred jeho zaslaním na odvolací súd...

... Dňa 18.12.2017 bol byt poručiteľa, v trhovej hodnote vyše 120 tisíc eur, počas dedičského konania vydražený veriteľom za 75.700 eur...

Dňa 5.1.2018 sťažovateľ podal sťažnosť za prietáhy predsedovi Okresného súdu Bratislava V...

... Dňa 17.1.2018 bola sťažovateľovi doručená odpoveď predsedu Okresného súdu v ktorom tvrdí, že sťažovateľova sťažnosť nie je sťažnosťou v zmysle § 62 Zákona č. 757/2004 Zb. [sic] o súdoch. Do času podania tejto sťažnosti o sťažovateľove odvolanie voči zamietnutiu návrhu na neodkladne opatrenie stále nebolo zaslané na odvolací súd...

Prietáhy predložiť vec bezodkladne odvolaciemu súdu... Sudkyňa Okresného súdu Bratislava V svojim nariadením v Prílohe 11, výzvou v Prílohe 12 a zlyhaním predložiť sťažovateľove odvolanie voči zamietnutiu jeho tretieho návrhu na neodkladné opatrenie zabezpečiť dedičstvo bezodkladne odvolaciemu súdu, spôsobila v konaní zbytočné prietáhy...

... Tvrdenie predsedu Okresného súdu Bratislava V, že „Vaše podanie nie je sťažnosťou v zmysle § 62 Zákona č. 757/2004 Zb. [sic] o súdoch, v platnom znení, nakoľko namietate procesný postup sudcu v konaní a správnosť jeho rozhodnutia o neodkladnom opatrení a jeho doručovania, či predloženia veci druhoінстанčnému súdu“, je zjavne nedôvodné a arbitrárne, pretože predmetné rozhodnutie nie je ani uznesenie ani rozsudok, voči ktorému existuje opravný prostriedok v rámci CSP. Jediný opravný prostriedok voči rozhodnutiu sudkyne nezaslať odvolanie bezodkladne odvolaciemu súdu je ten podľa § 62 Zákona č. 757/2004 Z. z. Sudkyňa a predseda Okresného súdu Bratislava V sa svojim konaním natoľko odchyľili od hore uvedených ustanovení zákona, že zásadne popreli ich účel a význam a porušili sťažovateľove základné práva uvedené v odseku 2.1...

Prietáhy rozhodnúť o sťažovateľovom druhom návrhu na neodkladné opatrenie... Predseda okresného súdu uviedol vo svojom liste aj, že sa vraj oboznámil so spisom 1D/237/2014. Nijako sa ale nevyjadril k faktu, že o sťažovateľovom druhom návrhu na neodkladné opatrenie nebolo súdom od jeho podania dňa 25.4.2017 až doposiaľ rozhodnuté. Namiesto riešenia, prečo súd doposiaľ nerozhodol o sťažovateľovom druhom

návrhu na neodkladné opatrenie zabezpečiť dedičstvo, predseda okresného súdu tvrdí, že: vy a váš brat ako dedičia zo zákona ste nepochybne nadobudli do svojho vlastníctva titulom dedenia veci patriace poručiteľovi v čase smrti už týmto okamihom, teda dňom smrti, a to vrátane bytu poručiteľa, a to každý rovnakým dielom (každý v podiele 1/2), teda je Vašou záležitosťou po smrti poručiteľa sa o tento svoj majetok nadobudnutý titulom dedenia riadne starať a uhrádzať aj náklady spojené s bývaním, teda zabezpečiť si dedičstvo a predísť jeho strate...

... Ničím nepodložené tvrdenie predsedu Okresného súdu Bratislava V je totálne arbitrárne a nedôvodné. Tento sudca, ktorý funkciu predsedu Okresného súdu Bratislava V zastáva už od 1.6.1986, teda ešte z čias bývalého režimu, si zjavne neuvedomuje, že v Slovenskej republike, ktorá je súčasťou EU je jediným zákonodarným orgánom Národná rada SR, nie sudcovia, a záväzky Slovenskej republiky voči Európskej únii, ako aj hore uvedené, sú nadradené tomu, čo si on myslí. Namiesto totálne arbitrárnych a zákonom nijak nepodložených tvrdení mal predseda Okresného súdu Bratislava V zariadiť, aby jeho súd už konečne rozhodol o sťažovateľovom druhom návrhu na neodkladne opatrenie dedičstvo zabezpečiť, podané už pred 8 mesiacmi, a aby sa sudkyňa jeho súdu spravovala ustanoveniami zákona stanovujúcimi, že ak bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý, prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje a bezodkladne predloží vec odvolaciemu súdu.

... Odpoveď predsedu Okresného súdu Bratislava V je totálne popretie účelu a významu celej hromady ustanovení zákona, ktoré on vo svojej odpovedi jednoducho odignoroval. Je to príklad totálneho opovrhnutia zákonom a porušenie sťažovateľových základných práv ako uvedené v ods. 2.1. Takáto odpoveď predsedu súdu Slovenskej republiky, sediaceho na svojej stoličke už vyše 30 rokov, je dôkazom akurát toho, že takýto sudcovia mali byť zo Slovenských súdov už dávno poodvolávaní...»

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejedanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (prípadne aj sťažovateľove základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) rozhodnutím predsedu Okresného súdu Bratislava V zo dňa 21.12.2017, porušené boli.

2. Okresného súdu Bratislava V sa prikazuje neodkladne konať vo veci sťažovateľovho druhého návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, zo dňa 24.4.2017, a bezodkladne zaslať sťažovateľove odvolanie voči zamietnutiu jeho tretieho návrhu na neodkladné opatrenie, zo dňa 11.12.2017, na odvolací súd.

3. Okresný súd Bratislava V je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v sume 325,42 € na účet jeho právneho zástupcu do 10 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

9. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

11. Aj keď sa sťažovateľ svojou sťažnosťou, resp. jej petitom dôsledkom zrejmej nesprávnosti domáha vyslovenia porušenia ním označených základných a iných práv „rozhodnutím predsedu Okresného súdu Bratislava V zo dňa 21.12.2017“, z ostatného obsahu sťažnosti je nepochybné, že má na mysli písomnú odpoveď predsedu okresného súdu na podanie [sťažnosť podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“)] sťažovateľa z 5. januára 2018.

12. Predmetom sťažnosti je teda namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa ústavy a listiny, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa dohovoru písomnou odpoveďou predsedu okresného súdu.

13. Sťažovateľ s poukazom na podľa jeho názoru rozsiahle prietahy v konaní o dedičstve spočívajúce najmä v tom, že okresný súd dosiaľ (do podania ústavnej sťažnosti, pozn.) nepredložil odvolanie z 11. decembra 2017 proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 D 237/2014 z 22. novembra 2017 na rozhodnutie odvolaciemu súdu a zároveň nerozhodol

o jeho (druhom) návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia z 24. apríla 2017, vyjadruje svoju hlbokú nespokojnosť s písomnou odpoveďou predsedu okresného súdu, podľa ktorého podanie sťažovateľa z 5. januára 2018 nie je sťažnosťou podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch.

14. Podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch sťažnosť môže podať účastník konania alebo strana v konaní. Sťažnosť na postup súdu môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

15. Podľa § 63 ods. 1 zákona o súdoch sťažnosti vybavuje predseda príslušného súdu.

16. Podľa § 64 ods. 1 zákona o súdoch účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní alebo porušené zásady dôstojnosti súdneho konania, a odstránenie zistených nedostatkov.

17. Podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, a ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.

18. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na zbytočné prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje

za také priedahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

IV.

19. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

20. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

21. Podľa § 67 ods. 1 zákona o súdoch ak sťažovateľ zastáva názor, že sťažnosť, ktorú podal na príslušnom orgáne súdu, nebola ním riadne vybavená, môže požiadať do 30 dní od doručenia odpovede, s ktorou nie je spokojný,

a) predsedu krajského súdu o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu,

b) ministerstvo o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom krajského súdu a predsedom Špecializovaného trestného súdu.

22. Podľa § 67 ods. 2 zákona o súdoch na prešetrenie vybavenia sťažnosti sa primerane použijú ustanovenia tohto zákona o vybavovaní sťažností.

23. Z uvedeného vyplýva, že zákon o súdoch poskytuje sťažovateľovi účinný právny prostriedok nápravy – žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti podľa § 67 ods. 1 písm. a) zákona o súdoch, ktorou sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti postupu predsedu okresného súdu vo veci podania (sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch) sťažovateľa predsedom krajského súdu. Uvedený právny prostriedok umožňoval sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc predsedu krajského súdu pri primeranom použití ustanovení zákona o súdoch o vybavovaní sťažností prijat

a zabezpečiť vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov v konaní o dedičstve, a to aj napriek písomnej odpovedi predsedu okresného súdu, ak by na základe žiadosti sťažovateľa o prešetrenie vybavenia jeho podania (sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch) z 5. januára 2018 dospel k záveru, že odpoveď predsedu okresného súdu, podľa ktorej podanie sťažovateľa z 5. januára 2018 nie je sťažnosťou podľa § 62 zákona o súdoch, bola v rozpore so zákonom.

24. Keďže sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu nijako netvrdí, že by bol v lehote do 30 dní odo dňa doručenia odpovede predsedu okresného súdu, ktorou podanie (sťažnosť podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch) sťažovateľa z 5. januára 2018 podľa jeho názoru nebolo riadne vybavené, požiadal predsedu krajského súdu o prešetrenie vybavenia jeho podania (sťažnosti) z 5. januára 2018, a tým využil opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, pričom ani netvrdí, že by mu boli vo využití tohto opravného prostriedku bránili okolnosti hodné osobitného zreteľa a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodiť ani z obsahu tejto sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, je táto (ústavná) sťažnosť sťažovateľa neprípustná.

25. Nevyužitie zákonnej možnosti podať predsedovi krajského súdu žiadosť o prešetrenie vybavenia podania (sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch) sťažovateľa z 5. januára 2018 predsedom okresného súdu v zmysle § 67 ods. 1 písm. a) zákona o súdoch nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; a tú možnosť sťažovateľ v tomto prípade mal.

26. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva hájili a starali sa o ne (*vigilantibus iura*). Ten, kto sa stavia k ochrane svojich práv s neospravedliteľnou ľahostajnosťou alebo nevedomosťou, nemôže s úspechom požadovať ochranu týchto svojich práv ihneď na ústavnom súde, tak ako to urobil v tomto konaní sťažovateľ prostredníctvom osoby práva znalejš (advokáta), u ktorej platí notorieta, že pozná platné právo.

27. Pretože sťažovateľ kvalifikovane právne zastúpený advokátom sa svojou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy domáhal vyslovenia porušenia ním označených základných a iných práv podľa ústavy, listiny a dohovoru „iba“ odpoveďou predsedu okresného súdu, a nie postupom okresného súdu v konaní o dedičstve vedenom pod sp. zn. 1 D 237/2014, pričom túto možnosť nepochybne mal, ústavný súd viazaný sťažnosťou, hlavne pokiaľ ide o návrh nosného výroku rozhodnutia, t. j. o návrh na vyslovenie porušenia označených základných a iných práv právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit), sťažnosť sťažovateľa z dôvodov už uvedených odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

28. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa, ktoré je závislé od rozhodnutia o návrhu na vyslovenie porušenia označených základných a iných práv právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2018